

Puupäähattu Timo Aarnialalle

SUOMEN SARJAKUVASEURA ANTOI PUUPÄÄHATTU-PALKINTONSA TÄNÄ VUONNA
UNDERGROUND-SARJAKUVAN AIRUELLE TIMO AARNIALALLE.

Ville Hänninen

Aarniala (s. 1945) on suomalaisen underground-sarjakuvan pioneeri, jonka tuotannon keskeinen osa syntyi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa. Tuolloin kulttuuri eli murroskautta: rajat populaari- ja korkeakulttuurin välillä murenevivat. Siinä missä pop-taiteilijat toivat käyttökuvallisia elementtejä taiteeseen, monet sarjakuvapiirtäjät toivat kuvataiteen sarjakuviin.

Aarnialan sarjakuvissa korkeakulttuuriset viittaukset ja populaarikulttuurin ikonit sekoittuivat keskenään. Yhtäkkiä ylevä ja banaali mahtuivatkin saman pöydän ääreen istumaan. Aarnialan tarinoissa saattoivat esiintyä yhtä hyvin Taika-Jim kuin Jean Cocteau, Bob Dylan siinä missä Ernesto Che Guevara.

Aarnialan sarjakuvista löytyi kaikkea yhtä aikaa: poliittisia kommentaareja, humoristista kermakakkukomiikkaa, runollista tajunnanvirtaa. Claes Olssonin ja Heikki Jumnilan kanssa tehty omakustannesarjakuva Salaisuuden varjo, runollinen sarjakuvaseikkämä Kyynelten tie (Otava, 1971), yöllinen kuvakertomus Valot (Love-kirjat, 1978) ja eri lehdissä ilmestyneiden lyhyiden tarinoiden koko-

© Mikko Väyrynen

elma Yllätyskuvia (Like, 1998) paljastavat Aarnialan tuotannon monipuolisuuden.

Aarnialan sarjakuvien inspiraationa oli perinteisten kuvataiteiden ja esimerkiksi Andy Warholin elokuvien ohella käyttögrafiikka: sarjakuvat, kioskipokkarien kannet ja julistetaide. Myöhemmin hän itse vaikutti vahvasti suomalaisen käyttögrafiikan kehitykseen paitsi sarjakuvillaan myös visionäärisillä levy- ja kirjankansillaan. Aarnialan esimerkki toisenlaisen sarjakuvan mahdollisuudesta

antoi muille (mm. Tarmo Koivisto, Mauri Kunnas) sysäyksen alkaa tehdä omanlaisiaan tarinoita.

Aarnialan omintakeinen tyyli on paljossa velkaa yhtäältä Frans Masereelin (1889-1972) vakavahenkisille puupiirroskertomuksille, toisaalta varhaisen Robert Crumbin provokatiiviselle rajojen rikkomiselle. Aarnialan voimakas viiva ja jyhkeät kontrastit ovat kuitenkin omanlaisiaan. Hänen väkevimmät kuvansa tuntuvat avaavan oven kohti toisia todellisuuksia.

Lothar-palvelija kädet kolonialistisen isäntänsä Taika-Jimin kurkulla. Vapauden patsas, joka panee tupakaksi kuunnellesaan kuutamოსонаattia. Viemärien sokkeloiseen labyrinttiin ammeesta syöksähtävä Jean Cocteau. Nämä ovat näkyjä, joita varten taide on olemassa. ■

KAIKKI PUUPÄÄT

- 1972 Toto Fogelberg-Kaila
- 1973 Veikko Savolainen
- 1975 Asmo Alho
- 1978 Tarmo Koivisto
- 1979 Veli-Pekka Alare
- 1980 Tove ja Lars Jansson
- 1981 Mauri Kunnas
- 1982 Erkki Tanttu
- 1983 Jorma Pitkänen
- 1984 Kari Suomalainen
- 1985 Kari Leppänen
- 1988 Usko Laukkanen
- 1989 Timo Mäkelä
- 1990 Tom of Finland
- 1991 Kivi Larmola
- 1992 Jyrki "Jykä" Paavola ja Risto "Rike" Nurisalo
- 1993 Riitta Uusitalo
- 1994 Pauli Kallio
- 1995 Pentti Otsamo
- 1996 Olavi Vikainen ja Egon Meuronen
- 1997 Matti Hagelberg
- 1998 Pauli Heikkilä ja Markku Paretskoi
- 1999 Kati Kovács
- 2000 Jussi "Juba" Tuomola
- 2001 Jukka Tiisa
- 2002 Petri Hiltunen
- 2003 Katja Tukiainen
- 2004 **Timo Aarniala**

© Timo Aarniala

Aarnialan sarjakuvassa Bob Dylan miettii sointeja syvä.